

So sánh bong bóng tài chính thị trường phát triển và mới nổi: Tiếp cận từ mô hình PSY

Liêu Cập Phủ^{1*}✉ • Phạm Thị Tuyết Trinh^{2**}

^{1, 2} Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh.

ORCID: *0009-0004-2871-677X, **0000-0003-0035-0345.

✉ Tác giả liên hệ: phulc@hub.edu.vn.

Ngày nhận bài: 07/11/2025 | Biên tập xong: 02/3/2026 | Duyệt đăng: 12/3/2026

TÓM TẮT:

Mục tiêu nghiên cứu: Nghiên cứu này nhằm phát hiện sự tồn tại và so sánh các đặc điểm (tần suất, độ bền) của bong bóng tài chính giữa nhóm thị trường phát triển (Mỹ, Nhật Bản) và nhóm thị trường mới nổi (Trung Quốc, Việt Nam), qua đó kiểm chứng giả thuyết về giới hạn của kinh doanh chênh lệch giá.

Thiết kế nghiên cứu/phương pháp/tiếp cận: Nhóm tác giả sử dụng phương pháp kiểm định Phillips–Shi–Yu (PSY) để nhận diện các giai đoạn bùng nổ giá trên chuỗi dữ liệu chỉ số chứng khoán hàng tháng từ tháng 01/2002 đến tháng 02/2025. Đây là phương pháp tốt trong việc phát hiện đa bong bóng và xác định thời điểm bắt đầu – kết thúc.

Kết quả nghiên cứu chính: Kết quả thực nghiệm xác nhận bong bóng tài chính tồn tại ở cả bốn thị trường, tuy nhiên có sự phân hóa rõ rệt. Tại các thị trường phát triển, bong bóng thường ngắn hạn do áp lực điều chỉnh hiệu quả từ những nhà đầu tư tổ chức và bán khống; ngược lại, tại các thị trường mới nổi, bong bóng kéo dài hơn do tâm lý đầu cơ và thiếu vắng những công cụ đối trọng.

Giá trị đóng góp mới: Nghiên cứu cung cấp bằng chứng thực nghiệm so sánh trực tiếp giữa hai nhóm thị trường trên cùng một khung thời gian và phương pháp thống nhất, đồng thời làm rõ vai trò của cấu trúc vi mô thị trường (như bán khống) trong việc kiểm soát bong bóng tài sản.

TỪ KHÓA: Bong bóng tài chính, kiểm định PSY, thị trường chứng khoán, thị trường phát triển và mới nổi.

Mã phân loại JEL: G12, G14, G15, C22, C58.

DOI: <https://doi.org/10.63065/ajeb.vn.2026.240>.....